

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозять:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Літдога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

А Л Я Р М.

На вість, що молодоческі послы ухвалили пристати на управильнене языкової справи через парламент під вимінкою, що правительство схоче при тій нагоді управильнити языкові відносини і в других краях о мішанім населеню, отже і в Галичині, ударили деякі польські дневники в великий звін на тривогу і погрозили навіть правительству і Австрії «нельояльностью», наколи би дійсно др. Кербер пішов за голосом Чехів і намірив ближше приглянутись національній справі в других коронних краях.

Перша ударила на тривогу «Gazeta Narodowa», орган «Подольків», де ще заедно як дух Банка товче ся дух Jancja Добрянського. Слідом за нею пішло «Słowo Polskie», а в виданю з 11. лютого дозволила собі знову «Gazeta Narodowa» виступити з кпинами проти пос. Танячкєвича за те, що він в пропамятнім письмі до президента кабінету посьмів виступити в обороні «національної автономії», а не «автономії коронних країв», за якою стоїть «Gazeta Narodowa».

Ми вже висказали наше становище в сій справі. Ми стоїмо при програмі правиці в віденськім парламенті, котра програма каже як найвиразнійше, що національний мир в Австрії можливий лише тоді, коли правительствє враз з правицею возьмуть ся за «переведенє національної рівноправности всіх австрійських народів». Тому і уважаємо злишнім, полемізувати з згаданими дневниками.

Може бути, що від закрытия парламентарної сесії в грудни минулого року «польске Коло» під пресією «Słowa Polskiego» покинуло вже програму з ери гр. Ваденьо-

го і думає увійти в иньші альянси, де не вільно думати про рівноправність всіх, а лише вибраних австрійських народів. Але поки-що ми не знаємо офіційально про такий зворот в політиці «польского Кола» і не думаємо вже тепер витягати з того якінебудь консеквенції. Ми знаємо лише, що молодоческий клуб далекий від нещирости супроти полудневих Славян і Русинів. А хочби і він поплив иншою струєю, то ще не затривожили ся би ані полудневі Славяни ані Русини о свою будучність і зуміли би добути своїх прав і поза дотеперішними союзниками. Таж на віки ми не подржили ся з кльобами правиці, ані не держимо ся нічиєї поли. До скликаня парламентарної сесії не далеко. Тоді буде можна запитати правицю, яка єї програма і відповідно до того заняти відповідне становище в парламенті. Ми прочитали з повним спокоєм в консервативній «Politik» з 9. лютого навіть такий уступ: «Нарушили би ми (чєска шляхта) честь «польского Кола», наколи би думали, що «польске Коло» дасть віру такій донкішотерії (Енгля?), бо чейже «польске Коло» знає дуже добре, що ми Чехи шануємо автономію Галичини під всяким зглядом, отже і під зглядом языкового питаня». Таку відповідь дали чєскі консерватисти «Słowa Polskiego» на єго погрозу, що Поляки зірвуть солідарність з Чехами, як би тоті «сrojeńci» поважились порушити польско-руську справу языкову в центральноім парламенті. Признаємось, що ми льояльности гр. Пальфіого супроти Русинів ніколи не брали серио, а кн. Фридерикови Шварценбергови можна змінити ліберію програмову до впадоби, хоч він спеціально не раз-не два завірював полудневих Славян і Русинів о своїй славянській щирости. «Славянський християнсько-народний Союз» вніс проєкт

до языкового закона в палаті посольській державної ради на посліднім засіданю і постоїть за єго переведенє хоч би і без дотеперішних будьто «льояльних» альянтів. Живі народи не пропадають, а тим меньше може усумнітись о своїй будучности 30-міліоновий руский нарід. Ми хочемо мира, але нікого не станемо силувати до мира. А впрочім, чи нам від давна не звисні душі Gazet Narodow-их і Polsk-их Słow-ів? Ми не нинішні...

Д О П И С Ь.

З Самбора.

(З нагоди зборів філії «Просьвіти». Як виглядають села в Самбірщині. Чого домагались селяни на зборах «Просьвіти»? Значінє крамничь.

Бажаючи подати коротеньке справозданє з перебігу загальних зборів Товариства «Просьвіти» в Самборі, подам в перелеті образець повіту, аби можна було ліпше піймати обставини, серед яких має се Товариство до діла.

Цікавий-же наш повіт, а не меньше і жите в нім. Не лежить він в якімсь віддаленім краю, а однак як відмінно тут; видко, що заходили тут зовсім иньші обставини, чим в других повітах нашого краю.

Ось маємо безпаянські села, в котрих вся земля в руках селян, а сьвященник і учитель, се одинікі з інтелігенції в них. По гздівствах бачить ся добробит, земля незгірша, а таки видить ся, що оно не так, якби бути повинно. Переїдь село, побачиш церкву, парохіяльний дім, мієрнєнку школу з клаптиком городця, затє пинну корчму, а коло неї аж роїть ся, а музики і танці аж в ухах зацять. Поспитаєш о читальню, крамницю, шпихлр громадский, дасть Віг, колісь і оно буде...

Таких витребеньків, як ось читальня, у нас не треба, прецінь нема пана і оконома, щоби таку політику в селі заводити, а до Бразилії та

12

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

VI.

— Пук, пук.

— Пук, пук-пук!... Пук... пук!

Щось пукало у млинові двері, так що аж луна ходила по всьому будинкові, віддаючи ся по всіх вуглах. Мірошник подумав, чи не чортяка вернув ся — не дурно шепотив ся про віщось з жидом, — і через те він закрит ся з головою у подушку.

— Пук-пук! Пук-пук! А гов, хозьяіне, відчиняй!

— Не відчиню.

— Та чому-ж не відчиниш?

Мірошник підняв голову.

— Єге, здаєть ся, голос підсипка Гаврило, ти?

— А то хто-ж!

— Забожи ся!

— Ну?

— Забожи ся!

— Та ну-ж, їй-Богу я! Де-ж се видано, що-б я то не я був? Ще й божись. От чудасія!

Мірошник все таки повірив не од разу. Він підняв ся на гору, тихенько подивив ся із віконця, що було над дверима.

Так, у ниву, біля стіни, стояв підсипко і робив таке діло, що того доброго ніхто й не чув, щоб чорти коли-небудь таке робили.

У мірошника відлягло від серця, він зійшов у низ і одчинив двері.

Підсипку навіть відкинуло, як він побачив мірошника у дверях.

— Диви! хозьяіне, що се звами?

— А що?

— Та побій ся Бога, на віщо се ти усю піку у муку вимазав? — біла як стінка.

— А ти, часом, не по-над річкою йшов?

— А по-над річкою.

— А чи не дивив ся часом у гору?

— А може й дивив ся.

— А чи не бачив, часом, того?

— Кого?

— Кого? Дурень! Того, що ухопив шинкаря Янкеля.

— А який його біс ухопив?

— Який!... Звісно який — жидівський, Хапун! Не знаєш хіба, який у них сьогодні день?

Підсипко подивив ся на мірошника мушмом поглядом і спитав:

— А ви на селі, часом, не були?

— Був.

— А в шинок, часом, не заходили?

— Заходив.

— А горілки, часом, не пили?

— Тьфу! От і балакай з дурнем. Я-ж своїми очима ось зараз бачив; чортяка на греблі спочивав у куці з жидом.

— Де?

— От-тут на самій середині.

— Ну та й що?

— Ну, і... мірошник свиснув і махнув рукою у повітрі. Підсипко подивив ся на греблю, потім задравши голову, подививсь на небо і почув чужину.

— Єге, оце так чудасія! Що-ж тепер буде? Якже тепер без жиди?

— А на віщо тобі безпременно жид, га?

— Та не то що міні... А все-таки... Є, не кажіть, хозьяіне: без жиди якось воно не тее... без жиди не можна й бути...

— Тю!... От дурень, так дурень!

— Та, чого-ж ви лаєтесь? Я й сам не скажу, що я розумний, а все-таки знаю, що просо, а що гречка; робити йду у млин, а горілку пити — в шинок. От ви міні й скажіть, коли ви такий розумний: хто-ж у нас тепер буде шинкувати?

(Далі буде.)

Канади люди, хвала Богу, не виходять. Ідм дальше. Ту село за селом, рівнина як на тарели, лише яйце коти. В'їдиш в село та бачиш корчма за корчмою. Ся пана Мацея, »cząstkowego obywatela«, ся пана Пйотра Скребетовича, ся їмості Анни. Начислиш від пяти часом до десяти корчем, а все »cząstkowych«, єгомостів або їмостий. З ума не зйде тобі, пощо їх тільки, як в якім місті, а до того з заїздами, та такі величаві, що і сам пан від якого уряду в Самборі не повстидав би ся в них мешкати. Думав бись, що може се така торговельна сторона, або промислова, а то торговлі та промислу дасть Біг. Стілько торговлі, що з під Турки везе клеци, або шкапиною троха ялиць, або фірчину каменя на торг до Самбора. В'їдеш в село шляхотске, себто дворянське, ту вже иньша поведенція. По сім боці доми дрібної рускої шляхти, а там закутина підданих. Одні і другі управляють рілю, одні і другі тої самої віри і обряду, але в житю суспільнім побачиш вже на перший погляд велику ріжницю. Звичайно, давнина вирила сильне пятно, котре не так скоро затре ся. У одних самі єгомості та їмості, панове префекції і префектові, тож і поведенція иньша, стрій, устрій хати та й танець иньший. У других звичайна собі хлопска поведенція. Бачиш ту і корчму шляхотску, а там хлопску. Ту сходять ся панове браця, там хлопи. Бачиш в декотрих селах і церкви хлопску і шляхотску, та що ще і цвинтар хлопський і шляхотський. Зайди в розмову, то одна шляхта старша від другої. Сей має документи ще від руских князів, той від польских, сего прапращур з ханів татарских, сей Скребетович, той Джурдж, а родини ворогують з поконвіку з собою.

Слухаєш і не наслухаєш ся досить їх оповідань. Ту мож брати доволі тем до цікавих романів, тільки прислухатись. А яке широке поле для геральдика!

І ту видиш переважно добробит, тож школа бідненька, в ній пані учителька, бо то Самбірщина славна з учительок, а читальні пощо, коли тільки корчем в селі, а в додатку треба би дві заводити, як ось два цвинтарі.

От був би я промахнув ся. »Панове браця« знають що просьвіта, тямлять історію і се, що Сагайдачний родив ся між ними, тож Самбір роїть ся від паничів і панянок. Хлопці як цьвоки, а коли-б так місто корчми була ліпша школа та читальня а в додатку капля принуки, то не одна гімназія, а дві заповниш-б ся по береги.

Ідм дальше. Ось села з дворами як в других повітах, то і читальню та крамницю стрінеш, як найдеш добряга сьвященик а до того народолобець, якого в Самбірщині зовуть »мягоньким«.

Дивують ся люди, що Самбірщина так мало має читальень та проявляє мало руху просьвітнього, а не догупають ся сего, що чим глибше в гори, тим твердша земля, твердший руский виговор і твердші обставини, а ще як надиблеш на твердих патриотів, що волять чорта побачити в єго наготі, або обняти бурмила, чим кляту фонетику, дім просьвітний і всі єго акцесорія з мягенькими патриотами, тось пропав з своїм просьвітним патриотизмом.

Ось де причина, чому в повіті самбірським так мало читальень просьвітних.

Міщанства руского а навіть польского в цілім повіті нема. Місто него є колонія мазурска, що становить підставу міста. Як видимо з поданого образця, маємо в повіті до діла з селянами та з дрібною шляхтою, що інтелігенцією своєю стоїть значно висше від селянства а навіть міщанства, однак ще з сильно розвиненою традицією, котрої не так легко позбудеш. Она є важним материялом, на котрий в роботі народній належить звернути стараннійшу увагу, чим ми до тепер робили.

Між люд сей ідуть ріжні просьвітители, що на свій лад їх просьвітити бажають. Маємо ту також від 1894 року Товариство »Просьвіта« з своїми видавництвами. В неоднім селі стрічає тов. »Просьвіта« підпору, в неоднім бачимо для неї пригожий підклад, котрий однак повинен бути на місци плеканий і піддержуваний, аби міг ся сильнійше розвинути.

Мимо слабої підмоги в многих селах повіту сьвідомість ширшає, а найлучшим доказом були збори дорічні філії самбірської.

Сегорічні збори виявили, що інтелігенція доохрестна взялась більше до роботи і дає надію, що летаргі, в якім до тепер спочивала, кінчить ся. Нарід бажає поради, просьвіти, допоминаєсь о неї і наче звиває інтелігенцію, щоби прийшла єму з помочію. Думаємо, що покликку сего услухають, і дотеперішний стан апатії скінчить ся. Доказом сего суть бажана зборів висказані селянами: 1) Якою дорогою належать старати ся о меліорацію ґрунтів, осушуванє лук і т. п. 2) З огляду, що маєсь будувати нова лінія залізничі через повіт самбірський і старосамбірський, бажають поради при викупні землі під залізницю. 3) Бажають, аби Товариство »Просьвіта« видало ключ, після котрого міг-би селянин обчислити купи навезеного каменя і шутру або другого материялу. 4) Бажають поученя а навіть прогульки до такого місця, де могли-б бачити годівлю поправної раси худоби. 5) Просьять о книжочки »Просьвіти«, в котрих би були зображені події історичні і житєписі славних мужів. З сего видимо, що економічні справи мусять іти поруч ширєня просьвіти, аби нарід горнув ся і мав інтерес в Товаристві. Поруч інтелігенції духовної повинна станути до праці на поли просьвітнім і інтелігенція сьвітска, котрої досить є в Самборі і не ограничати ся лишень на вплату вкладки. Моральна підмога значить більше в таких сравах, як материяльна, а також і примір много ділає. Берім в тій справі взорець з сусідів. У них на зборах просьвітних бачимо не тільки хлопа і попа, але інтелігенцію ріжних катеґорій. У нас, на жаль, чомусь до тепер так не є. Сподіємось, що і в Самборі буде з часом лучше і сеї немилі справи не треба буде підносити.

Немалої ваги суть також крамниці і каси. Сих мало є в нашім повіті, і ті що суть, не суть ще з'організовані. При веденю крамниць оказує ся брак людей вишколених та безграничне довірє громади до крамаря, котрому веденє поручать. В тій справі належало би, аби громада, що хоче заводити крамницю, вислала вибраного крамаря на практику до торговлі, а опісля, хотай би був він найсумліннійшим чоловіком, повинна бути контроля, бо ся може устеречи від многих неприємностей.

Хотай крамницю, заложєну на уділях могли-б повести і самі селяни, однак потрібна є порада сьвященика, або других осіб більше сьвідомих. Ініціатива, нагляд і напрям мусить ще поки-що виходити від особи образованої, бо досьвід учить, що найкрасший почин, введений серед ентузіастичного настрою, заснічує ся і родить зневіру в власні сили, що є о много шкідливіше, чим брак всякої роботи.

Невдачі Булера.

Коли 1. жовтня ген. Булер прибув до Каптовну, понеслась по європейских дневниках чутка, що тепер почне ся друга, для Англії побідна фаза трансвальської війни. Англіїські війська мали прийти в поміч Вітому в Ледісмисі і в двох-трех тижнях опинитись перед Преторією. Але вже 2. жовтня наспіла вість до Європи, що Боєри побідили Вітого під Нікольсонсек і зачинили єго з усіх сторін в Ледісмисі. Надії Булера змаліли, але англійський генерал був заєдно ще певний того, що висвободить 10.000 армію Вітого з Ледісмисю. Булер явив ся протє з своїми полками 25. падолиста в престольнім місті Наталю, Петермаріцбургу, вирушив небавом над Тугелю, прогнав відділи Боєрів з правого берега Тугелі, розбив свій табор в Фрер коло Колесберга і почав свої военні операції для освободженя Вітого.

Перша проба освободженя припала на 15. грудня. Булер велів своїм полкам ударити з фронту на становища Боєрів, сфорсовав в двох місяцях перехід через Тугелю, але відпертий втратив в тій першій пробі 1100 людей і 12 пушок.

Ся невдача була причиною, що англійський генеральний штаб в Лондоні відобрав Булерови провід на капляндскою армією, обмежив єго власть па провінцію Наталь, а головний провід до веденя дальшої війни зложив в руки маршалка Робертса, котрому дано до помочи суданського Кіченера. Рівночасно вислано нові значнійші сили до Капляндії. Робертс мав оперувати проти Орану, Булер проти Трансвалю.

Вдруге попробував Булер освободити Вітого в днях від 11. до 27. січня, а то через флянковий марш на ліве крило Боєрів. В тій цілю перейшли 11. січня і в слідючих днях генерали Дундональд, Кієрі і Літлетон Тугелю в горішнім бігу, а Варрен мав опять ударити з фронту на Боєрів. В ночи з 23. на 24. січня повелось Варренови заняти Спіонскоп, горбок, з котрого міг був безпечно острілювати табор Боєрів, коли нечаяно ранком 24. січня Боєри зігнали єго з Спіонскопу, положили на боввици 95 офіцирів і 1649 людей і взяли утікаючому Варренови 19 пушок.

Трета невдача вяже ся опять до Тугелі. Булер зателеграфував до Лондону, що вже тепер знає дорогу до Ледісмисю і буде там в трех днях. Від 3—7 лютого тривали операції Булера. Сим разом розходилось о горбок Дурнкльонф. Війска Булера перейшли Тугелю під Потґеретріфт і ударили на Блекфонтен під генералом Вінесом, коли рівночасно вся сила Англичан переправилась через ріку супроти згаданого горбка Дурнкльонф під проводом Літлетона. І знов занято стратегічно важний Дурнкльонф 7. лютого, а вже під вечір сего самого дня велів Булер вернути своїм війскам назад за Тугелю — бо не хотів форсувати марш до Ледісмисю. В послідних боях втратив Булер до 400 людей, а до англійских дневників подав вість, що сей третій похід був на се вимірений, щоби заняти Боєрів над Тугелею і не допустити до того, щоби Трансвальці кинули частину своєї армії на західне боввище над Модер Рівер, де Робертс підготовлює великий похід просто на Блемфонтен, престольне місто Орану.

А щож стало ся за весь той час на західнім боввици? Там покінчилась ціла военна акція на малих стрічах, а в послідних днях предприняв ген. Макдональд реконесанс під Кудусберґ на те, щоби відтак на розказ (?) Метуєна вернути назад за Модер Рівер. В сій хвилі тишина на обох боввицах. Робертс виїхав вже з Каптовну і — піде просто на Блемфонтен(?).

Отсе короткий перегляд воєнних успіхів Англичан в часі від 1. жовтня м. р. до 10. лютого 1900.

А як приняв ті всі невдачі англійський парламент? Там дебатовано через цілий тиждень над воєнними пригодами, а в імені contra-бесідників Росберого, Геркурта, Райда та Кампбелля Банпермана вніс Фіцморіц вотум пагани для кабінету Сельсбурі-Чемберлена, котре внесєнє відкинено всіми голосами против 39 переважно ірїйских голосів, почім ухвалено продовжати війну аж до прогнаня Боєрів з Наталю і Капляндії коштом нових 13 мільонів фунтів і поставленєм майже 200.000 армії.

НОВИНИ.

— **Українсько-руську мову** на археологічному з'їзді, що має відбутися в 1901 р. в Харкові рішив допустити в рефератах »Московській предварительный комитетъ« (чтеніє рефератовъ на галицко-рускомъ языкѣ). Проти сего був лише проф. Соболевский. Однак на нашу думку часу ще до з'їзду доволі, щоби відомі опікуни українсько-руської мови поінтригували і ударемвили се рішенє московского приготавлиючого комітету. Поживемо, побачимо!

— **Справа підмоги угорских Русинів.** Pest. Lloyd доносить, що дня 12-го с. м. мають відбутися в Мувкачеві на Угорщині річні збори комітету, котрий займає ся справою підмаганя угорских Русинів, котрі вже дуже підупали, а котрих лихва в горах майже вже зовсім з'їла. Предсідателем на тих зборах буде єпископ Фирцак, а крім того будуть в тих зборах брати участь посли до угорского парламенту з дотичних комітатів, старші жупани, репрезентації громад і яких сто руско-католицких сьвящеників. Що ті збори мають бути важні, вказує згадана газета на то, що міністерство справ внутрішних, міністерство просьвіти, міністерство торговлі і міністерство справедливости, висилають по одному свому представителеви, щоби розглянути ся в нужді дотичних сторін в берегським комітаті. Участники тої подорожи в цілю розсліду нужди межі угорскими Русинами виїхали передвчєра вечером з Будапешту. — Оттакі збори і така подорож репрезентантів найвисших властей здала би ся дуже й в наших горах, почавши від Косівщини аж до Лемківщини, а може би відтак нашим людям в горах лекше жило ся.

— **При церкві св. Юра у Львові** має бути заснована заховка для сиріт і бездомних дітий і приют для слуг, що прибувають сюди з краю,

або часово не мають пристановища. На ту ціл вже збирають складки. Ліпше пізно, як ніколи, бо тим способом сироти і слуги, полишені на Божу волю, пропадали громадно для рускої церкви і народности.

— **3 Лїська.** Дня 22 н. ст. лютого відбуде ся в сали городській в Лїську *вечер музикально вокальний в честь XXXIX роковин смерти Тараса Шевченка.* Програма добірна, а хор «Перемиского Бояна», котрий возьме участь в вечерку і симпатія для его диригента о. Йосифа Кишакевича заохотить кожного Русина до многолюдного звелічання сего памятного вечера, до котрого сьвітлої удачі місцевий комітет доложив всяких змагань. По концерті відбудеся комере.

— **Розмову з п-ною С. Крушельницькою,** нашою знаменитою співачкою, що тепер пробуває в Петербурзі, подає «Краї». З розмови про походжене і образване артистки висновує сей журналіст: a więc Pani gente polka, a te włoszka, na що пна К-ка мала відповісти: czyż nie piękna kombinacja? Чи-ж мала би вагати ся рішучо заявити, що она і gente і natione Русинка?!

— **Розв'язане віче.** В суботу вечером відбуло ся на техніці віче технічної молодіжи в справі звісної афери на концерті Надіни Славянської в «Народнім Домі». З огляду, що вічевики не хотіли вдоволити жаданю ректора, що бажав, щоб тую точку взагалі усунуто з порядку денного, проте ректор, др. Неметовский розв'язав віче. Молодіж співачучи патріотичні польські пісні, звернула по дорозі під мешкане російського консуля і устроїла йому малу демонстрацію.

— **Напад на офіцера.** Поручник від санітетів п. Айталь Колянковский вертав перед кількома днями в ночи ул. Клепарівською до шпиталю в домі Інвалідів. Нараз коло т. з. гицивської гори прискочив до него якийсь чоловік і пхнув его ножом в лівий бік. Ще не встиг п. К. витягнути шаблі, як одержав вже другу рану в голову. Напасник видячи, що напад не удав ся, почав утікати, але в погоні зранив его офіцер в голову. На другий день рано списано протокол, а генеральна команда повідомила про се поліцію, котра здаєсь, не довго буде шуката завинувником напаятованим шаблею в голову.

— **Люта мамка.** Жандармерія в Замаретинові повідомила львівську поліцію, що там дня 8. с. м. удушила мамка, Ксеня Федик, 6-місячне дитя, котре поручено є вихованю. По довершеному убийстві утікла Федик зі своїм 14-місячним синком і мабуть находить ся у Львові.

— **Ув'язнення в Коломиї.** В суботу пополудни ув'язнив жандарм кількох кравецких челядників на жадане кравця Цайхнера. Причиною сих ув'язнень мало бути се, що тамашні робітники кравецкі зажадали під загрозою страйку від своїх хлібодавців виплати належного їм зарібку. Робітники віднесли телеграфічно до мін. Кр-бера і до намістника Пінїнського.

— **Сумна пригода** лучила ся перед кількома тижнями п. Николі Сандюкови, залізничному урядникови в Кімполонзі. Іменно жена п. С. відвідала мужа в бюрі, полишивши двоє малих діточок в хаті. Тимчасом в хаті — не знати звідки — зняв ся огонь, так що згорів цілий добуток, бо слідуючого дня не було в що навіть перебрати ся. Щастє, що діти спали в другій комнаті, і що люди збігли ся й виратували їх.

— **Наслідки злої кляси.** Учень IV. класи реаліної школи в Спалато, дізнавши ся, що має зле сьвідомство, впадо до конференційної сали і стрілив з револьвера до проф. Нарделліого. Товаришови Нарделліого, проф. Ціндрі, удало ся розоружити напасника. Нарделлі одержав легку рану на лиці.

— **Голод в Румунії.** Посуха, яка тревала майже через ціле минуле літо в Румунії, стала причиною, що біднійше населене не тільки не має збіжа на засів, але також і на поживу. З сего огляду призначило правительство 3 міль. франків на безпроцентову позичку для хліборобів в округах: Конетанца, Канурлуї, Дерлі і Текучі на закуплене насіння кукурудзи, ячменю і вівса. Позичку маєть сплатити в трех річних ратах.

— **Гарне вино.** В Царгороді викрито, що торговці вина набували від різників з Тофана кров худоби і уживали єї до фалшованя червоного вина. З огляду, що 40% худоби, битої в Царгороді є закажена туберкулами, власти заборонили строго уживати крові до забарвлюваня вина. Турецкий дневник «İdam» жадає, щоб передовсім звернено увагу на нечувану нехарність по різнях, в котрих волочить ся множество псів, що розкрадають м'ясо, яке опісля різники відбирають їм і продають мешканцям Царгороду.

— **Студентські заворушення.** Італійський міністер просьвіти Бакчелі хотів супроти волі академічного сенату заіменувати звичайним професором університету в Неаполі одного зі своїх приятелів. Обурені тим дуже студенти вдерли ся силою на університет, виважили двері, поломали в салих столи та лавки і повибивали всі вікна. Опісля опустили університет і потягли головними улицями міста та викрикували «regeat Вас-

celi», аж доки їх поліція не розігнала, причім не обійшло ся без ув'язнень.

— **На ледовій кризі.** В фінській заліви при острові Лявегарі ловило 50 рибаків рибу. Нараз відорвала ся крига леду, на якій они стояли, а вітер пігнав її на повне море. Доси нема про нещасливых ніякої вісти, мимо того, що висло спеціальну експедицію, котра має їх відшукати.

— **І там мешкали люди.** Берлінська поліція викрила при Motzstrasse печеру, в котрій через два роки мешкало двоє людей, 68 літний муж і 83-літна жінка. Они викопали собі нору в землі і там на соломі і шматах перебували ночі побіч чотирох свиней і коня. Невідлучними їх товаришами були щурі і хробаки. В день виходили обоє на місто і приносили з реставрації останки страв, що були для них поживою. І щось подібного діяло ся не в лісах Бразилії, але в столиці цивілізованої Німеччини.

— **Сумний бенефіс.** В міській театрі в Тревизо лучила ся така пригода. Артистка Біанка Ідджіюс грала титулову ролю в одній зі шпук Роветти. По скінченю першого акту виступила она на просценію, щоб подякувати публіці за оплески. Єї обсыпано цвїтами і жемчугами. Голдової занавіси по спущеню не підносять ся в такім случаю, а артисти, дякуючи за оплески, показують ся в вітворі, спеціально на сю ціл устроєнім. Панна Ідджіюс станула як-раз в тім вітворі і кланялась публіці. Нараз почала підносити занавіса. Театральні машиністи хотіли звелічити виступ артистки і почали підносити занавісу, не знаючи, що она стоїть в середині вітвору. Артистка стояла одною ногою на долішнім дерев'янім валку занавіси і держала ся конвульсійно єї берегів, публіка почала кричати, артистка кликала о поміч, але занавіса відносила ся скоро в гору. Вкінці стратила артистка рівновагу і упала на сцену, а радше на руки першого аманта. Обоє тяжко зранені.

— **Дрібні вісти.** Примарем львівського шпиталю на відділі внутрішних недуг, по б. п. проф. О. Відмані має зістати др. Осип Вічковский, доцент університету. — Вибір Адольфа Валігурского, властителя дібр на предсідателя Ради повітової в Долині, одержав цісарске затвержене. — В Кривотулах, товмацького повіта появил ся п'ятнистий тиф, а в Єзуполі віспа. — В Парижі помер сими днями найславнійший сучасний геленіст Людвик Бенльов, бувший ректор лійонського університету. — Товариство «Червоного хреста» в Берліні зібрало для Боєрів зі складок 175 тисяч марок.

Телеграми.

Відень, 12. лютого. В суботу обговорювано на раді міністрів речинець скликаня парламенту. Надіють ся, що вже в сім тижні появить ся цісарске письмо, і що парламент збере ся між 19—23 лютого. Робота в конференційних субкомітетах поступає млаво. Інтервювані Енгель і Зачек не надіють ся успіхів. Боять ся, що вже на першім засіданю Шенереріани і ліве крило націоналів, як і радикальні чеські послі спинять правильні функції парламенту. Перші готові внести обжаловане Вітека і Бельзерсгаймба о над'ужитє §. 14., другі вивлекуть знесенє язикових розпоряджень і справу »zde«. Консерватисти радять здержати ся з скликанєм парламенту аж до часу, коли мирова конференція бодай в часті упорає ся з язиковим законом.

Відень, 12. лютого. Вчора загостив тут кн. Генрик пруский яко віцеадмірал австрійської фльоти. На дворці повитали его цісар і архикнязі. Кн. Генрик замешкав в Бургі яко цісарский гість. Прускі дневники навязують до сеї гостини політичне значіне, іменно скріпленє тридержавного союзу.

Краків, 12. лютого. »Głos Narodu« радить для управильненя язикових відносин в Галичині скликати анкету соймову.

Берлін, 12. лютого. В парламенті веде ся горяча розправа над помноженєм воєнної фльоти. На будову нових кораблів жадає правительство 800 мільонів марок, по 40 мільонів річно через 20 літ. Кошти мали би покритиє новими податками і позичкою. Нова фльота мала би послужити не лише до оборони Північного моря, але і сьвітової торгівлі німецької. Судьба правительственного предложеня непевна. — Гакатисти домагали ся на зборах в Берліні нових репресалій проти елементу польского на Шлеску пруским.

Ніш, 12. лютого. Вчора закрито скупщину троновую річно. Король Александер поклав вагу на приязні відносини Сербії до Австрії.

Вешінгтон, 12. лютого. Сенатор Аллен поставив внесенє, в котрім сказано: Сполучені дер-

жави виявляють симпатію героїским Боерам і звивають правительство до посередництва між воюючими сторонами. Резолюцію сю принято.

Льондон, 12. лютого. На східнім боєвищі тихо. Провірено, що Боєри відперли в середу Булера за Тугелю. За те видкий більший рух воєнний на заході, над Модер Рівером. Боєри стоять на північ від Колесбергу і обсадили всі гірські сугки, що ведуть з Каплянду до Орану. Реконесанс Магдональда і Бабінгтона вернув за Модер Рібер, пострілявши трохи на становища Боєрів.

Льондон, 12. лютого. Після приватної депеші з Дурбану підготовлює Жюберт офензиву проти Булера. Боєри одушевлені, що удалося їм втретє відперти Булера за Тугелю.

З ТЕАТРУ.

Власть тьми,

драма в 5 актах а 6 відслонях Льва

Толстого.

(Конець).

Се є чисто толстоївске закінченє на християнській науці: що не кара є мила Богу, але покута. Кара не має цілі, коли серце не чує потреби покути. А почутє безкарности за доконані злочини, викличе скорше в душі людській сьвідомість відвічальности перед судом Божим.

Драма Толстого вийшла на сцені скарбківській дуже старанно і зробила величезне вражіне на переповненім амфітеатрі. Причинив ся до того не мало знаменитий перевідч. Йосифа Стадника, арт. руского театру. Переводчик старав ся задержати ціхи престоноардного вислову та зворотів і се удало ся ему вповні. Гра артистів була перестудіована основно і віддана залюбки. Наві Запольска в роли пристрастной, завзятої жінки, п. Стахевичева, як дурна а зліслива, роботяща але змислова дівчина і п. Гостиньска в роли старої баби-порадницї, без Бога і чутя в серцю — становили артистичну прикрасу вечера. Так само і п. Яворский відогравав знаменито працею знищеного, але правдою божою доброго старця Якіма, а п. Хмельнський умираючого Петра Ігнатича. Менче задовольнив нас п. Завадзкий інтерпретацією сільского героя сумної слави, Никити. Зразу він веселий, безжурний, тїшить ся своїм поводженєм між жінками, а відтак попадає у заколот грїхів, пручає ся, рве ся та вилізти з багна не може — аж коли вже заліз по самі уха, спасає свою душу актом покаяня.

Отже єї переходи були за мало виявлені в грї того визначного артиста. Бути може, що на дальших представленях оно вийде яснійше, бо на премисрі ще і памятева сторона робить деколи трудности. Вкінці п. Квяткевич свою епізодичну ролю вислуженого салдата віддав із звичайною у него знаменитою характеристикою.

Вішная вистава була дуже старанна. Особливо вид села з освітленими в ночи вікнами селянських хат, представляв ся дуже гарно. Костюми були не конче вірні. Лише п. Запольска виступила в богатих, оригінальних, російских строях. Що-до толкованя звернули би ми увагу лише на одно: сама назва не є відповідна. Не розходить ся в драмі о »potęgę ciemnoty« умственної, але о власть тьми душевної, яку родить грїх. Не ходить Толстоєви о се, щобі єї мужики були більше образовані, бо і образовані так само грядуть во тьмі кромішній грїхів, але щобі они поняли правду божу, котру може поняти і найтемнійший, коли лише має віру та любов у серцю.

Наконець ще одна замітка. Знаменитий твір сьвітової слави хотіли присвоїти і для рускої сцени, тим більше, що він є переведений на нашу мову. Але цензура »Рускої Бесіди« відкинула драму Толстого, як не відповідну на »нашу сцену«. Чи не встидаєте ся власної вашої »тьми засліпленя« — ви гробарі рідної сцени?!

Л. Л.

Знаменитий коняк французский кураційний відзначений на львівській виставі, ціла фляшка 3-50, пів фляшки 1-80, чверть фляшки 1 зр., набути мож лише в торговлі

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО

Львів, ул. Баторія ч. 2.

1—30

